

**Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы**  
**Татар Шуганы авыл жирлеге Советы карары**

Татар Шуганы авылы

№ 108

03.09. 2018

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм ёстәмәләр керту турында

Жирле үзидарә турында федераль һәм республика законнарындагы үзгәрешләргә бәйле рәвештә

Татар Шуганы авыл жирлеге Советы карар иттем:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл жирлеге Советының 2012 елның 23 гыйнварендәге 38 номерлы карары белән расланган «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (2012 елның 24 сентябрендәгес 51 номерлы, 2013 елның 5 августындагы 72 номерлы, 2014 елның 22 октябрендәге 113 номерлы, 2015 елның 30 сентябрендәге 7 номерлы, 2016 елның 15 ноябрендәге 43 номерлы, 2018 елның 17 апрелендәге 93 номерлы карарлар редакциясендә) Уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм ёстәмәләрне кертергә:

1.1. 6 статьяга түбәндәге эчтәлекле 3 өлеш ёстәргә:

«3. Федераль закон һәм (яисә) Татарстан Республикасы законнары нигезендә дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары вәкаләтләре жирле үзидарә органнарына, РСФСР башкарма хакимиите органнарының хокукий актларына, федераль башкарма хакимият органнарының хокукий актларына, халык депутатлары Советларының яисә аларның башкарма комитетларының, төбәк, өлкә, шәһәр (республика буйсынуындагы шәһәр) Советларының, төбәк, өлкә, шәһәр (федераль әһәмияттәге шәһәр) администрацияләренең, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының вәкаләтләре жирле үзидарә органнарына күчкән хокукий актларына, жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар кабул ителгәнчегә кадәр, Россия Федерациисе кануннарына каршы килми торган өлешендә эш иткән очракта. Тиешле хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар үз көченә кергән көннән алыш РСФСР башкарма хакимиите органнарының элек кабул ителгән хокукий актлары, федераль башкарма хакимият органнарының хокукий актлары, халык депутатлары Советларының яисә аларның башкарма комитетларының төбәк, өлкә, шәһәр (республика буйсынуындагы шәһәр)

Советларының хокукий актлары, төбәк, өлкә, шәһәр (федераль эһәмияттәге шәһәр) администрацияләре, мондый хокук мөнәсәбәтләре җайга салынган Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының хокукий актлары кулланылмый.

Федераль закон яисә Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре федераль дәүләт хакимиите органнарына яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына, РСФСР башкарма хакимиите органнарының хокукий актларына, федераль башкарма хакимият органнарының хокукий актларына, халык депутатлары советларының яисә аларның башкарма комитетларының, төбәк, өлкә, шәһәр (республика буйсынуындагы шәһәр) Советларының хокукий актларына, төбәк, өлкә, шәһәр (федераль эһәмияттәге шәһәр) администрацияләренең хокукий актларына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының хокукий актларына, районнарның, шәһәрләрнең, шәһәрләрдәге районнарның, бистәләрнең, авыл Советларының, торак пунктларның жирле администрацияләренең хокукий актларына күчкән очракларда, дәүләт хакимиите органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең дәүләт органнарына, дәүләт хакимиятенең федераль органнарына, дәүләт органнарына күчкән муниципаль хокукий актларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең федераль органнарына, дәүләт органнарына, дәүләт хакимиите органнарына, Россия Федерациясе дәүләт органнарына, дәүләт хакимиятенең тиешле хокук актларын кабул итүгә каршы килмәгән очракта, Россия Федерациясе дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хокукий актлары үз көченә керә. Россия Федерациясе башкарма хакимиите органнарының элек кабул ителгән хокукий актлары, тиешле хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган Россия Федерациясе хокукий актлары, Татарстан Республикасының хокукий актлары үз көченә кергән көннән алыш, башкарма хакимиятенең федераль органнарының хокукий актлары, халык депутатлары советларының яисә аларның башкарма комитетларының, төбәк, өлкә, шәһәр (республика буйсынуындагы шәһәр) администрацияләренең хокукий актлары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының хокукий актлары, районнарның, шәһәрләрнең, районнарның жирле администрацияләренең һәм районнарның жирле администрацияләренең жирле Советларының хокукий актлары, бистәләрнең, авыл Советларының, муниципаль хокукий актлары, мондый хокук мөнәсәбәтләре җайга салынган, кулланылмый.».

1.2. 7 статьяның 1 өлешенә түбәндәгә эчтәлекле 16 пункт өстәргә:

«16) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәгә 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру. »

1.3. «Халык тарафыннан жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвешләре» II бүлегендә:

а) түбәндәгә эчтәлекле 15.1 статья өстәргә:

## **«15.1 статья. Гражданнар жыены**

1. Гражданнарның жыены халыкның жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвеше булып тора.

2. Гражданнар жыены жирлек Советы карары белән расланган “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” Федераль законда һәм “Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районның Татар Шуганы авыл жирлеге составына керә торган торак пунктларда гражданнар жыенын уздыру тәртибе турында” Нигезләмәгә ярашлы рәвештә үткәрелә.

3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда, гражданнар жыены тубәндәгечә үткәрелергә мөмкин:

1) торак пунктта жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча, аның составына күрсәтелгән торак пункт кергән очракта, күрсәтелгән торак пункт территорииясен башка жирлек (муниципаль район) территорииясенә кертә;

2) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы вәкаләтләре күрсәтелгән жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча гражданнар жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә;

3) жирлек Советы вәкаләтләрен гражданнар жыены гамәлгә ашыра торган жирлектә, әгәр сайлау хокукуна ия жирлек халкының саны 100 дән артык кеше тәшкил итсә, жирлек Советы төзелү турындагы мәсьәлә, аның саны һәм вәкаләтләр чоры турындагы мәсьәлә буенча;

4) жирлек Советы вәкаләтләре гражданнар жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча;

5) жирлек, шәһәр эчендәге район, федераль әһәмияттәге шәһәр эче территорииясе, шәһәр округы составына керүче торак пунктта йә муниципаль район чикләрендә авылара территорииядә урнашкан торак пунктта шушы торак пункт территорииясендә гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча;

6) жирлекара территорииядә урнашкан торак пунктта жирле үзидарәне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча халык инициативасын күрсәту максатларында;

7) авыл халкы тыгызлыгы тубән булган территорииядә яисә анлаешлы булмаган жирлектә урнашкан жирлектә, әгәр авыл жирлеге халкының саны 100 кешедән артмаса, жирлекне бетерү мәсьәләсе буенча;

8) авыл торак пункттында авыл торак пункттының старостасы кандидатурасын күрсәту мәсьәләсе буенча, шулай ук авыл торак пункты старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча;

9) авыл торак пункттында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргендә конкурс

комиссиясе составына кандидатуралар күрсәту максалтарында үткәрелергә мөмкин.

4. Гражданнарың жыены йә сайлау хокукуна ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

5. Жыен үткәрү инициативасын хуплап жыельирга тиешле имзалар саны сайлау хокукуна ия гражданнарың, дайми яисә башлыча яшәүче, торак пункт территорииясендә яшәү урыны буенча теркәлгән, әмма 25 имзадан да ким була алмый.

6. Жирлек башлыгы тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены жирлек башлыгының каары, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены жирлек Советы каары белән билгеләнә.

7. Торак пунктта яшәүчеләр гражданнар жыеннын уздыру вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә, муниципаль хокукий акт проекты һәм гражданнар жыеннын хәл итүгә чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән «Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл жирлеге составына керә торган торак пунктларда гражданнар жыеннын уздыру тәртибе турында» Нигезләмәсендә билгеләнгән тәртип нигезендә алдан ук танышып куела.

8. Жыенда кабул ителгән каарлар муниципаль хокукий актлар булып тора, жирлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасының муниципаль норматив хокукий актлары регистрына кертелергә тиеш. »;

б) түбәндәге эчтәлекле «Авыл торак пунктының старостасы» 19.1 статьясын өстәргә:

«19.1 статьясы. Авыл торак пунктының старостасы

1. Жирле үзидарә органнарының һәм авыл торак пунктында яшәүчеләрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иткәндә жирлектә урнашкан авыл торак пунктында үзара хезмәттәшлеген оештыру өчен авыл торак пунктының старостасы билгеләнергә мөмкин.

2. Авыл торак пунктының старостасы әлеге авыл торак пункты составына керә торган жирлек советы тарафыннан әлеге авыл торак пункты территорииясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукуна ия затлар арасыннан авыл торак пункты гражданнары жыенның тәкъдиме буенча билгеләнә.

3. Авыл торак пунктының старостасы дәүләт вазыйфасын, дәүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче зат булмый, хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм алар белән турыдан-туры бәйле башка мөнәсәбәтләрдә була алмый.

Тарихи һәм башка жирле традицияләрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Законы белән авыл торак пунктындагы староста вазыйфасының башка исеме билгеләнергә мөмкин.

4. Авыл торак пунктының старостасы итеп билгеләнеп куела алмый:

1) дәүләт вазыйфасын, дәүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

2) суд тарафынан хокуктан файдалануга сәләтsez яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылган;

3) гамәлдән чыгарылмаган яисә төшерелмәгән хөкем ителүе булган.

5. Авыл торак пунктының старостасы вәкаләтләре чоры жирлек Уставы белән билгеләнә, ике елдан да ким hәм биш елдан да күбрәк була алмый.

Авыл торак пунктының старостасы вәкаләтләре составына әлеге авыл торак пункты керә торган жирлек Советы каары буенча, авыл торак пункты гражданнары жыены тәкъдиме буенча, шулай ук «Россия Федерациясенә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьяның 10 өлешендәге 1- 7 пунктларда билгеләнгән очракларда вакытыннан алда туктатыла.

6. Авыл торак пунктының старостасы үзенә йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен:

1) авыл торак пунктында жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр hәм учреждениеләр hәм башка оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

2) халык белән, шул исәптән гражданнар жыеннарында, жыелышларында, конференцияләрендә катнашу юлы белән хезмәттәшлек итә, мондый чарапар нәтижәләре буенча мөрәҗәгать hәм тәкъдимнәр жибәрә, шул исәптән жирле үзидарә органнары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукий актлар проектлары рәвешендә рәсмиләштерелгән затлар;

3) жирле үзидарәне оештыру hәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча авыл торак пункты халкына мәгълүмат бирә, шулай ук аларны жирле үзидарә органнарыннан алынган башка мәгълүматка житкерүдә ярдәм итә;

4) жирле үзидарә органнарына гавами тыңлаулар hәм ижтимагый фикер алышулар оештыруда hәм уздыруда, аларның нәтижәләрен авыл торак пунктында халыкка игълан итүдә ярдәм итә;

5) жирлек Уставында hәм (яисә) жирлек Советының норматив хокукий актында Татарстан Республикасы законы нигезендә каралган башка вәкаләтләрне hәм хокукларны гамәлгә ашыра.

7. Эшчәнлек гарантияләре hәм авыл торак пунктының старостасы статусының башка мәсьәләләре Татарстан Республикасы законы нигезендә жирлек Уставы hәм (яисә) жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнергә мөмкин."

в) 20 статьяның 3 өлешендәге 1 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр hәм өстәмәләр керту турында муниципаль норматив хокукий акт проекты, жирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яисә законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә әлеге уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында үзгәрешләр керту очракларыннан тыш;».

1.4. Түбәндәге эчтәлекле “Жирлек башлыгы урынбасары” 43.1 статьясы белән тулыландырырга:

#### **«43.1 статья. Жирлек башлыгы урынбасары**

1. Жирлек башлыгы тәкъдиме белән жирлек советы депутатлары арасыннан жирлек башлыгының урынбасары сайланы.

2. Жирлек башлыгы урынбасары, әгәр жирлек Советы тавыш бирунен башка тәртибен билгеләмәсә, ачык тавыш бири юлы белән сайланы.

3. Жирлек Советы депутаты, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге сайланса, жирлек башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

4. Жирлек башлыгы урынбасары жирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү нигезендә жирлек башлыгының йөкләмәләрен үти, ә вакытлыча (авыруга яисә отпускка бәйле) булмаган яисә үз бурычларын үтәү мөмкин булмаган очракта яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату жирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

5. Жирлек башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә гамәлгә ашыра.

6. Жирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләре әлеге Уставының 39 статьясында каралган нигезләрдә вакытыннан алда туктатыла.

7. Жирлек башлыгының урынбасары жирлек Советы депутатлары санының кимендә очтән бере санында жирлек башлыгы инициативасы белән кабул ителә торган жирлек Советы каары нигезендә теләсә кайсы вакытта вазыйфасыннан алышырга мөмкин. Жирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу туриндагы каар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. ”

1.5. 47 статьяның 1 өлешендәге 7 пунктын түбәндәге эчтәлекле унөченче абзац өстәргә:

«Кулланучылар хокукларын яклау туриндә» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чаараларын гамәлгә ашыра. ”

1.6. 54 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

#### **«54 статья. Жирлек башлыгына һәм жирлекнең башка вазыйфаи затларына бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр**

1. Жирлек башлыгы һәм жирлекнең башка вазыйфаи затлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары туриндә» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре туриндә» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм жирлек Советы каарлары нигезендә билгеләнә.

2. Жирле бюджетлар акчаларын тотуны күздэ тоткан өстәмә социаль һәм башка гарантияләр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 40 статьясындагы 5.1 өлеше нигезендә дайми нигездә депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи затларга карата билгеләнә. "

#### 1.7. 65 статьяда:

а) 65 статьяның 3 өлешенә түбәндәге эчтәлекле ике һәм өч абзацлар өстәргә:

«Жирле үзидарә органнары арасында төзелгән муниципаль хокукый актны яисә килешүне рәсми бастырып чыгару аның тулы текстын жирлектә таратыла торган вакытлы матбулат басмасында беренче бастырып чыгару булып санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен жирле үзидарә органнары шулай ук “Интернет” челтәре басмасыннан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның тулы тексты рәсми челтәр басмасында басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, басмада ача карата күләмле график һәм табличный күшымталар басмада китерелмәскә мөмкин. »;

б) 6 өлештә «жирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау турында» сүzlәреннән соң «жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр,» сүzlәрен өстәргә.

#### 74 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Элеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданнарының бер тапкыр бирелә торган түләүләрен керту һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.1 пунктында, гражданнар жыенеңда каралган очракларда. »

2. Элеге каарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен жибәрергә.

3. Дәүләт теркәве узганнан соң әлеге каарны веб-адрес буенча Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә: <http://pravo.tatarstan.ru>, Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Азнакай муниципаль районның рәсми сайтында веб-адрес буенча: <http://aznakyev.tatarstan.ru>, Татар Шуганы авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында.

4. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Г.З.Мияссарова